

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. I. Baptismus efficit remissionem omnis culpæ originalis & actualis:
omnis quoquo pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

quem etiam forma illa nata est significare, juxta sententiam, quæ docet, verba, quæ patiuntur varios sensus, accipere determinationem sive determinatam significationem ex intentione proferentis.

Quare tenent Suarez de Virtutibus Theol. disp. 21. de Fide sect. 2. num. 10. Sanchez Sum. lib. 2. c. 8. n. 26. & plures alij, non excusari ab hæresi externa, qui utitur verbis ambiguis, si quidem habeat animum significandi hæresim suam internam, etsi alij propter diversas significationes, quas patiuntur voces externæ, eam non percipiant; v. g. si quis dicat: *Maria non fuit virgo*, volens significare Deiparam. Ergo similiter in præsentis, si dicat: *In nomine Filij, Patris, & Spiritus sancti*, cum animo significandi errorem internum circa processionem Patris à Filio, verè censetur hæreticus externus, quamvis audientes propter ambiguitatem sermonis, hæresim non determinatè percipiant. De quo plura in materia de Fide, ubi de pœnis hæreticorum: hic sufficiat indicasse probabilitatem istius sententiæ.

His tamen non obstantibus, etiam contraria sententiæ, videlicet formam ita inverfam non valere quocumque animo proferatur, à multis constanter asseritur; ut proinde non immeritò annumerari possit & debeat formis dubijs; sicuti eam pro tali

videtur agnoscere Scotus in Reportatis eadem dist. & quæst. n. 6. ibi: *Quidam tamen dicunt, quòd si diceretur: Ego baptizo te in nomine Filij, Patris, & Spiritus sancti, non esset rebaptizandus. Credo tamen, quòd ordo personarum sit necessarius, ita quòd qui destruit ordinem Originis, nihil faceret, sed credo quòd talis esset posset rebaptizandus sub conditione.* Ergo censet Doctor talem Baptismum fore dubium, cum absque dubio, & quidem probabili, nemo sit rebaptizandus; nisi fortè Doctor hic loquatur de Baptismo collato tali forma cum intentione erroris.

Interim probabilius existimamus, quod docuit in primo scripto, quamvis etiam non omninò assertivè, ut indicat ly *Videtur*, quo utitur, dicens: *Tamen non videtur omninò necessarium ex parte Sacramenti.*

Ita ergo intellige primam partem conclusionis, ut licet non sit omninò certa & infallibilis, meritò tamen probabilior & minùs dubia censeri debeat hæc forma: *Ego te baptizo in nomine Filij & Patris &c.* quàm illa: *Ego Patris baptizo te in nomine Filij &c.*

Et hæcenus quidem de principijs intrinsecis Baptismi, materia scilicet & formæ transeo ad extrinseca, quæ non minùs sunt utilia, & seitu necessaria. Incipio autem ab effectu.

Saltem merito dubitari potest.

SECTIO TERTIA.

De Effectu & necessitate Baptismi.

Quod attinet effectum Baptismi, suppono ex dictis præcedenti disp. sect. 4. conclus. 1. 4. & 5. Baptismum conferre gratiam tum habitualementem, tum actualem ex opere operato, & imprimere animæ characterem indelebilem.

Suppono secundò ex dictis præsentis disputatione sect. 1. conclus. 1. Baptismum ex speciali Dei voluntate reddere hominem capacem effectuum aliorum Sacramentorum. Dico *Ex speciali Dei voluntate*: quia sicut de facto nullo alio Sacramento prævio valet Baptismus, & causat gratiam; ita nulla apparet repugnantia, quo minùs, si Deus voluisset, cætera quoque Sacramenta non præmissò Baptismo suos causarent effectus.

Porrò ex eadem voluntate & institutione divinâ, ne utiquam ex natura gratiæ justificantis, præ cæteris Sacramentis

CONCLUSIO I.

Baptismus efficit remissionem omnis culpæ originalis & actualis: omnis quoque pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur.

Sunt verba Concil. Florent in decreto Unionis, ubi agens de effectu Baptismi, ait: *Huius Sacramenti effectus est remissio omnis culpæ &c.* Et ut scires per culpam actualem intelligendam esse, etiam venialem, continuò subjungit: *Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis imungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad regnum celorum & Dei visionem perveniunt.*

Remissio scilicet omnis culpæ & pœnæ;

Ut ex Florentino constat.

N n 3

Cerrè

Suarez. Sanchez. Talibus utens verbis non excusatur ab Hæresi externa;

63. Imò probabiliter nihil facit.

7. Quis sit Baptismi effectus,

Etiâ specialis, ut quæ ex voluntate Dei.

Certe si peccata venialia non delerentur, indubiè nec pœna eis debita remitteretur, neque baptizatus sine satisfactione statim ad regnum cœlorum perveniret; quippe non intrabit in eam (civitatem cœlestem Jerusalem) aliquid coinquinatum, aut abominationem faciens, & mendacium, Apoc. 21. v. 27.

3.
Et Trid.
tino,

Eandem veritatem definit Concil. Trid. sess. 5. in decreto de peccato originali §. 5. hisce verbis: Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, qua in Baptismate confertur, reatum peccati originalis remitti negat, aut etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam habet rationem peccati, sed illud dicit tantum radi aut non imputari, anathema sit.

Probationem subtexit ex diversis Scripturæ locis, inquit: In renatis enim nihil odit Deus; quia nihil est damnationis q̄s, qui verè confepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & novam hominem, qui secundum Deum creatus est, induentes; innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Christi.

Ut quæ significaret se loqui etiam de peccatis venialibus, ac de remissione totius pœnæ, concludit dicens: Ita ut nihil prorusus eos ab ingressu cali remoretur. Remoraretur autem aliquid, si vel peccata venialia non tollerentur, aut tota pœna debita non remitteretur.

4.
Asserent
alium esse
Baptismi,
alium peni-
tentie fru-
ctum,

Quod alijs verbis docet sess. 14. c. 2. ibi: Alius est præterea Baptismi, alius Penitentia fructus; per Baptismum enim Christum induentes, nova prorsus in illo efficiuntur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen novitatem & integritatem per Sacramentum Penitentia sine magnis nostris fletibus & laboribus, divinâ ad exigente iustitiâ, pervenire nequaquam possumus.

Et fructus
hujus re-
quirere ma-
gnos labo-
res.

Labores autem illi requiruntur in Sacramento Penitentia potius ad remissionem pœnæ, quàm culpæ, eodem Concil. attestante sess. 6. c. 14. ibi: Vnde docendum est, Christiani hominis penitentiam post lapsum multo aliam esse à baptismali, eaq̄ contrivieri non modo cessationem à peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum & humiliatum; verum etiam eorundem sacramentalem confessionem, saltem in voto & suo tempore faciendam, & sacerdotalem Absolutionem, itemq̄ satisfactionem per ieiunia, elemosinas, orationes, & alia pia spiritualis vite exercitia, non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento vel Sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro pœna

temporali, quæ (ut sacra littera docent) non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur (utique propter ingratitudinem, ut patet ex verbis immediatè sequentibus) illis, qui gratia Dei, quam acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristaverunt, & templum Dei violare non sunt veriti.

Ex quo à contrario collige congruentiam plenissimi jubilæi omnium culparum & pœnarum, quod cuilibet renasci volenti semel Deus voluit concedere, ut ita vetus Adam totus quoad culpas & proprium earum effectum sepeliatur in aquis per meritâ sanguinis & passionis Christi; liquidem prima condonatio solet esse liberalior, in illo præsertim Sacramento, quod expressiùs repræsentat Mortem, Sepulturam & Resurrectionem Dilectissimi Unigeniti Iusj, qui cum essemus inimici, propter nimiam charitatem, quâ dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis justificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit.

Sane (inquit Conc. Trid. sess. 14. c. 8.) & divina iustitia ratio exigere videtur, ut alter ab eo in gratiam recipiantur qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerunt, aliter verò qui semel à peccatis & demonis servitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scientes templum Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidaverint. Et divinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut occasione accepta, peccata leviora putantes, velut iniurij & contumeliosi spiritui sancto in graviora labamur.

Cæterum cum gratia, quæ infunditur in utroque Sacramento, sit ejusdem rationis; una quippe per aliam intenditur: potest quoque utrobique esse peccatorum & dispositionis æqualitas; immo in Baptismo quandoque minor dispositio, & majora peccata: liquet tam adæquatam remissionem non fieri vi justificationis hujus Sacramenti præcisè ex natura rei, sed ex liberali prorsus & gratuita condonatione Dei (ut dixi) qui consulens perfectioni novæ Legis, noluit aliquid esse peccatum, quod non totaliter posset remitti vi alicujus Sacramenti.

Adhuc dubitas de veritate conclusionis? Catholica est, non licet; & verò non potes dubitare, si sanis oculis penitentiâ in-
trospicias pravitatem hæreticam. Et quæ illa? In Baptismo (inquit) peccata verè non remittuntur, sed solum teguntur, seu non imputantur.

Quis non explodat hujusmodi ineptiam? Quomodo ergo homines sunt manchi & cæci, immo-

In Bapti-
mo totus
homo est
beatus

Trid.
Quis ante
Baptismum
sapposco-
tur peccata
non tollit
peccata

6.
De peccatis
liberis q̄d
potest non
peccati dicitur

Ne in Hæret
accusetur
& cetera
immu-

Secl. 3. De Effectu & neces. Baptis. Concl. 1. 287

immaculati (juxta Apostolum ad Ephes. 5. v. 26. & 27. Ut illam (Ecclesiam) sanctificaret mundans lavacro aque in verbo vita, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta & immaculata) & non potius sepulchra dealbata intus plena sanie & fetore? Quomodo exhibetur Ecclesia Deo gloriosa, sancta & immaculata, ante cuyos oculos nihil tegi potest, aut aliter imputari, quam est?

Audi quid dicat D. August. lib. 1. contra duas epistolas Pelag. c. 13. Dicunt etiam (inquit Julianus) Baptisma non dare omnem indulgentiam peccatorum, nec auferre crimina, sed radere, ut omnium peccatorum radices in mala carne teneantur. Ecce calumniam Pelagianorum.

Sed quid putamus Doctorem sanctum respondisse? Non aliud certe, quam veritatem orthodoxæ fidei. Quis (inquit) hoc adversus Pelagianos, nisi infidelis affirmet? Dicitur enim Baptisma dare omnium indulgentiam peccatorum, & auferre crimina, non radere, nec ut omnium peccatorum radices in mala carne teneantur, quasi rasorum in capite capillorum, unde crescant iterum refecanda peccata. Nam & istam similitudinem comperi (sua illos adhibere calumnia, tanquam hoc nos sentiamus atque dicamus.

Occurrente objectioni hereticorum, addit: Sed de ista concupiscentia carnis falli eos credo, vel fallere, cum qua necesse est ut etiam baptizatus, & hoc si diligentissime proficiat, & Spiritu Dei agitur, pia mente consistat. Ubi admittit concupiscentiam manere in renatis; quod postea definit Concil. Trident. supra in decreto de peccato originali, ibi: Manere autem in baptizatis concupiscentiam vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur & sentit, qua cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Iesu Christi gratiam repugnantibus non valet: quin imo qui legitime certaverit, coronabitur.

Nam (ut ait D. August. supra) Ista ipsa carnis concupiscentia in Baptismo sic dimittitur, ut quamquam tracta sit à nascentibus, nihil noceat renascentibus. Ac lib. 2. de Gen. contra Manichæos c. 14. Aliquando ratio viriliter etiam commotam cupiditatem refrenat atque compescit; quod cum sit, non labimur in peccatum; sed cum aliquanta luctatione coronamur.

Concludo cum Apostolo ad Rom. 8. v. 1. Nihil ergo nunc damnationis est ijs, qui sunt in Christo Iesu. Non enim (verba sunt D. Aug. supra, contra duas epistolas Pelagianorum lib. 1. c. 10.) damnatur, nisi qui concupiscentie carnis consentit ad malum.

Hinc cap. 13. ita scribit: Sed hæc (concupiscentia) etiamsi vocetur peccatum non utique quia peccatum est, sed quia peccato facta est, sic vocatur; sicut scriptura manus cuiusque dicitur, quod manus eam fecerit. Peccata autem sunt, que secundum carnis concupiscentiam vel ignorantiam illicitè sunt, dicuntur, cogitantur, que transacta etiam reos tenent; si non remittantur. At paucis interjectis: Et ideo iam non sit peccatum, sed sic vocatur, sive quod peccato facta sit, sive quod peccandi delectatione moveatur, id est, inclinet ad peccatum, est ei vincente delectatione iustitia non consentiatur.

Que vocatur peccatum quia peccato facta est

Vel ad peccatum inclinans

Idem docet lib. 1. Retract. c. 15. ibi: Sed hoc peccatum, de quo sic est locutus Apostolus, ideo peccatum vocatur, quia peccato factum est, & pena peccati est: quandoquidem hoc de concupiscentia carnis dicitur.

Contrariam doctrinam damnat Trident. supra dicens: Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod verè & propriè in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

Ut expressè docet Trident.

Dices: Si concupiscentia est pœna peccati, & hæc manet in renatis; ergo Baptismus non remittit omnem pœnam, quæ pro culpa debetur; quod opponitur secundæ parti conclusionis.

8

Respondeo distinguendo consequens: non remittit omnem pœnam propriè dictam, id est, quæ ita ab extrinseco homini à divina iustitia pro peccato infligitur, ut nullum in natura habeat fundamentum; v. g. tormenta inferni, purgatorij, & similia; nego consequentiam: non auferit pœnalitates hujus vitæ, cujusmodi sunt passibilitas corporis, ægritudo, dolor, fames, sitis, mors, fomes concupiscentiæ, & similia, quæ ex natura ipsa oriuntur, & essent in homine condito in statu puræ naturæ quantum ad substantiam & imperfectiorem suam, concedo totum.

Remittitur nihilominus per Baptismum omnis pœna propriè dicta,

Non pœnalitates.

Sed de his non loquitur Conclusio: certò enim constat hominem baptizatum illis miserijs esse subiectum; quas & ipse Christus voluntariè in se suscepit (fomitem concupiscentiæ excipio; quia ad peccatum inclinat) & in Matre sua (quam tamen præservavit à peccato originali) reliquit ad meritum.

De quibus non loquitur conclusio.

De Christo sic inquit D. August. lib. 4. contra duas epistolas Pelag. c. 4. Quod (pati mortem sine meritis mortis) de uno solo mediatore Dei & hominum homine Christo Iesu Catholica fides novit, qui pro nobis mortem

s. August.

hoc

Quibus se opponit D. August.

Notumque objectioni.

Admittens eam Trident. concupiscentiam in renatis,

7. Rom. 8. s. August.

hoc est; peccati panam sine peccato subire dignatus est.

Quomodo ergo Virgo immaculatè concepta? Respondeo: quia non pro nobis passa est mortem, quemadmodum Filius ejus; & meritum proculdubio mortis habuisset, nisi Filius suus eam præservalset. Potest autem mediator (utor verbis Scoti Subtilissimi propugnatoris immaculatæ Conceptionis 3. dist. 3. q. 1. n. 8.) reconciliare aliquem, ut auferantur ab eo pœnæ sibi iniuræ, & relinquatur in pœnis sibi utilibus: originalis culpa non fuisse utilis Mariæ; pœnæ temporales tamen fuerunt utiles, quia in eis meruit.

Hoc non obest immaculatæ V. M. conceptionis Sciat.

Quia pœnæ temporales fuerunt illi utiles,

9.

At quomodo pœnæ, si sunt defectus naturales? Respondeo: quia subventum illi seruat per iustitiam originalem, & in homine lapsio revixerunt, amissâ per peccatum iustitiâ originali.

S. August.

Quæ verè nomine pœnæ intulati possunt,

De concupiscentia ita D. August. lib. 14. de Civit. c. 12. Hoc itaque de uno cibi genere non edendo, ubi aliorum tanta copia subiacet, tam leve præceptum ad observandum, tam breve ad memoriâ retinendum, ubi præsertim nondam voluntati cupiditas resistebat, quod de pœna transgressionis postea subsecutum est &c.

Et ibidem cap. 19. Ha igitur partes (ira & libido) in paradiso ante peccatum vitiose non erant. Non enim contra rectam voluntatem ad aliquid movebantur &c. Vnde quòd nunc ita moventur &c. non est utique sanctas ex natura, sed languor ex culpa. Non quòd in natura sana seclusâ iustitiâ originali minime fuissent; sed quia & tunc non sanitas, sed languor, sive defectus naturæ extitissent.

Post peccatum primi parentis: Genes. 3.

S. August.

Et sanè, unde tanta erubescencia primorum parentum Gen. 3. v. 7. Cumque cognovissent se esse nudos, consuerunt folia ficus & fecerunt sibi perizoniam? Unde nisi ex peccato? Ego vero (inquit August. lib. 5. contra Julian. c. 2.) non à piktore inanimi figurarum, sed à scriptore animarum litterarum didici, quòd illi primi homines nudi erant, & non confundebantur; in quibus absit, ut tanta innocentia tam impudens esset: sed nondum inerat, quod puderet. Peccaverunt, attenderunt, erubuerunt, operuerunt &c.

10.

Quibus annumeratur mors corporalis ab August.

De morte corporis quid dicam? Loquor cum D. August. lib. 6. de Gen. ad litt. c. 22. Fatendum est, primos quidem homines ita fuisse institutos, ut si non peccassent, nullum mortis experirentur genus: sed eosdem primos peccatores ita fuisse morte multatos, ut etiam quidquid eorum sinpe esset exortum, eadè pœnâ teneretur obnoxium.

Idem pluribus alijs locis enuntiat, & ge-

neraliter de quibuscumque miserijs hujus vitæ ait lib. de Natura boni c. 7. Creaturis præstantissimis, hoc est, rationabilibus spiritibus hoc præstitit Deus, ut, si noluit, corrupti non possint, id est, si obedientiam conservaverim sub Domino Deo suo, ac sic incorruptibili pulchritudini eius inbaserint: si autem obedientiam conservare noluerint, quoniam volentes corrumpantur in peccatis, nolentes corrumpantur in pœnis, sive propriè dictis, ut apostata Angeli, & qui impenitentes ex hac vita decedunt, aut certè penalitatibus, quas quotidie experimur magno nostro malo, utinam non aeterno! imò certè aeterno, ni gratia Salvatoris nostri Jesu Christi nos adjuvet.

Quippe hoc Deo propitiante (verba sunt Concil. Araus. c. 25.) & predicare debemus & credere, quòd per peccatum primi hominis ita moliatum & attenuatum fuerit liberum arbitrium, ut nullus possit aut diligere Deum, sicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quòd bonum est, postquam nisi gratia eum & misericordia divina praverent.

Nam unde sunt illæ voces? interrogat D. August. lib. 3. de lib. arbit. c. 18. Non enim quòd volo bonum, hoc facio: sed quòd nolo malum, hoc ago. Et illud: Velle adiacet mihi, persicere autem bonum non invenio. Et illud: Caro concupiscit adversus spiritum; spiritus autem adversus carnem: hæc enim invicem adversantur, ut non ea que vultis, faciat. Respondet autem: Sed hæc omnia hominum sunt ex illa mortis damnatione venientia.

Propter hoc exclamat Apostolus Rom. 7. v. 24. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia (inquit) Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. Hanc à Deo petamus, qui dat omnibus affluentem: Vtique his omnibus, qui sic petunt, ait August. lib. de natura & gratta cap. 17. & tantum petunt, quomodo & quantum res tanta petenda est.

Humiliemus illi animas nostras, si fortè recogitet de nobis, & non pereamus. Si quidem in hoc mundo sic cavenda est elatio (clamat August. lib. de corrept. & grat. c. 13.) ut etiam per satana Angelum ne extolleretur, tantus colaphus areretur Apostolus. Propter quod, cum ter Dominum rogasset, ut discederet ab eo, responsum accepit 2. Corinth. 12. v. 9. Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate, patienter tolerata, perficitur.

Igitur per pœnam in secunda parte conclusionis accipienda venit propriè dicta, idque à Deo infligenda in futuro sæculo pro peccatis præteritis ad satisfaciendum iustitiæ vindictivæ. Enimvero in foro civili posset Princeps homicidam, aut furem morte

Et omnes miseris in sua vita.

Et ubi caro et spiritus libere adhibentur.

Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago.

Propter hoc exclamat Apostolus Rom. 7. v. 24. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?

Et illud: Velle adiacet mihi, persicere autem bonum non invenio.

Humiliemus illi animas nostras, si fortè recogitet de nobis, & non pereamus.

Propter quod, cum ter Dominum rogasset, ut discederet ab eo, responsum accepit 2. Corinth. 12. v. 9.

Igitur per pœnam in secunda parte conclusionis accipienda venit propriè dicta, idque à Deo infligenda in futuro sæculo pro peccatis præteritis ad satisfaciendum iustitiæ vindictivæ.

Enimvero in foro civili posset Princeps homicidam, aut furem morte

morte punire ob homicidium, aut fur-
tum commissum ante Baptismum (uti
etiam penas infligere pro peccato com-
missio post Baptismum, quamquam dele-
tum esset integrè coram Deo per pœniten-
tiam) pium tamen erit ut pœnam non exi-
gat, sed omnia in Baptismo sepulta relin-
quat, nisi bonum commune aliud pœ-
stulet.

Princeps
piè non exi-
git pœnam
pro peccatis
ante Baptis-
mum com-
missis,

Quidni & Deus, justè posset infligere
pœnas in hac vita pro peccatis in Baptismo
remissis? Equidem peccatum meretur pœ-
nam hujus, & alterius vite; Unde læ-
pissime legitur Deus peccatores puni-
visse & morte corporali sive temporali, &
aeternâ.

12. Porro verba Florentini, & Tridentini
in principio conclusionis citata, omnino ver-
rificantur de reatu pœnæ temporalis, ex-
solvendæ in futuro sæculo in purgatorio;
siquidem illâ pœnâ remissâ, baptizatus
moriens antequam culpam aliquam com-
mittat; statim ad regnum cœlorum, & Dei
visionem perveniet, esto posset à Deo puni-
ri pœnâ temporali in hoc sæculo, quem-
admodum potest puniri à iudice sæculari.

Possit ta-
men et si fo-
rent remis-
sa.

Rom. 13.

Herculè Princeps, secundum Apostolum
Rôm. 13. v. 4. *Dei minister est: vindex in
iram ei, qui malè agit.* Si ergo ministro licet
vindicare peccatum per Baptismum remis-
sum quoad pœnam, & culpam; quanto
magis Deo, qui talem potestatem dedit
hominibus? *Non est discipulus super magistrum,
nec servus super Dominum suum.* Matth. 10.
vers. 24.

Matth. 10.

13. Baptizato
non injun-
gitur satisf-
factio

Sed dices; quorsum igitur prohibet
Concil. Florentinum, ne pro peccatis præ-
teritis injungatur Baptizato satisfactio?
Nonne Deus vidit opera Ninivitarum,
quia conversi sunt de via sua mala, & mi-
seratus est super malitiam, quam locutus fue-
rat ut faceret eis, & non fecit?

Ad delen-
dam pœ-
nam in pur-
gatorio sol-
vendam.

Respondeo; quia loquitur de satisfac-
tione sine operibus satisfactorijs à Sacer-
dote injungendis pro peccatis quoad pœ-
nam temporalem post hanc vitam exsol-
vendam in purgatorio: Moveor, quia illa
sola ut si præced. insinuavi, post mortem
impedit visionem beatificam, ita ut fur,
vel homicida justè alioquin pro peccato
supplicio afficiendus, si tamen plenè ju-
stificatus; sive per Baptismum sive per
pœnitentiam, aut indulgentiam, mortem
obierit naturalem, mox in cœlum reci-
piatur.

14. Accedit, quòd peccata publica, quæ
vergunt in detrimentum & scandalum
communitatis, non recipiant privatam sa-
tisfactionem; sed semper liberum manet

judici humano infligere pœnam à lege con-
stitutam.

Sit itaque infidelis, qui malo suo exem-
plo corrumpit totam communitatem, bap-
tizetur, ni morte plectatur, periculum est,
nè alij spe impunitatis per Baptismum ob-
tinendâ, eisdem malefactis Rempublicam
conquassatam confringant; dormit iudex
humanus, dissimulans peccata propter pro-
prium commodum. Quis arguet Deum
injustitiæ; si talem baptizatum propter pec-
cata præterita, remissa tamen in suo iudicio
alterius sæculi quoad pœnam, & culpam
per Baptismum, puniat morte temporali
in hoc sæculo?

Et verò si Deus non fuisset plenè con-
versus & reversus à furore iræ suæ ad pœ-
nitentiam Ninivitarum, sed condonato
peccato, & pœnâ futuri sæculi, si, inquam,
pœnam præsentis sæculi, quam ultra pœ-
nas inferni commeriti erant, infixisset, an
propterea fuisset injustus?

15.

Quod ergo quidam dicunt, non posse
baptizatos assumere opera satisfactoria pro
peccatis antè Baptismum admissis, quia
fieret injuria Sacramento, intelligendum
credo (salvo meliori iudicio, quia hanc
controverfiam non invenio decisam in ali-
quo Auctore) intelligendum; inquam,
credo de operibus satisfactorijs pro pœnis
purgatorij.

Potest sata-
cipere bap-
tizatus
opera satis-
factoria

Ad delen-
dam pœnâ

Ceteroquin, sicuti baptizatus potest
supplicare pro venia peccatorum præterito-
rum in foro externo hujus sæculi & offerre
omnem satisfactionem possibilem, si fortè
iudex humanus ignoscat, & remittat pœ-
nam in illo foro commertam; cur similiter
nequeat Deum, & supremum iudicem, qui
misericors est, & præstabilis super malitia
hominum, suppliciter exorare, ut flagella
sua, quæ pro peccatis suis in hoc foro me-
retur, avertat, & ad istum finem jejunia,
orationes, & alia pia opera assumere?

Alioquin
in hoc sæ-
culo inflig-
endas.

Constat profectò Deum hujusmodi pijs
exercitijs homini solere reconciliari, & con-
donare pœnas, quas justè alioquin statuerat
in hoc sæculo infligere, & aliunde posset ali-
cui non videri omnino certum omnes illas
pœnas per Baptismum esse remissas. Haec
dixerim, non asseredo, sed tamquam exami-
nanda ac corrigenda peritioribus offerendo.

16.

Indubitatam est conclusionem debere
intelligi de remissione peccatorum præ-
teritorum. Etenim quòd nondum est, ne-
quit jam remitti, neque merita Christi
applicentur pro debitis contrahendis, sed
pro jam contractis. Et ita definitum est
contra hæreticos in Concilio Tridentino
sessione 7. de Baptismo can. 10. ubi sic lego:

Peccata
committē-
da non re-
mittuntur
per Baptis-
mum,
Tridom.

O o

Si quis

Si quis dixerit, peccata omnia, quae post Baptismum sunt sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

Idem non obscure colligitur ex Concilio Florentino. Flor. supra ibi: Propterea baptizatis nulla pro peccatis praeiudicis &c. Ergo pro futuris injungenda; ergo haec per Baptismum non remittuntur. Aliàs non fuisset opus instituire Sacramentum poenitentiae, faciliusque condonarentur peccata commissa post Baptismum, quam antè, contra doctrinam Apostoli ad Hebr. 6. vers. 4.

Impossibile est enim, eos, qui semel sunt illuminati, per Baptismum, gustaverunt etiam donum caeleste, & participes facti sunt spiritus sancti &c. & prolapsi sunt; rursus renovari ad poenitentiam. Immerito quoque Poenitentia vocaretur secunda post naufragium tabula, sed potiori ratione Baptismo seu recordationi ejus id foret appropriandum, ut patet consideranti.

17. Ex haecenus dictis summarie infero, Baptismum ex opere operato praeter characterem, causare gratiam sanctificantem, & specialia auxilia gratiae, remissionem peccati originalis, & omnium actualium mortalium, & venialium praeteritorum, nec non omnis poenae propriae dictae debita pro hujusmodi peccatis in altera vita.

Poenalitates hujus vitae non aufert, nisi forte radicaliter, ita ut ejus virtute sint auferendae in alia vita, juxta illud Apostoli ad Roman. 6. vers. 4. & 5. Consepulchrum enim sumus cum illo per Baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitae ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul & resurrectionis erimus. Ubi indicat Apostolus, quod sicut virtute Baptismi in praesenti vita morimur cum Christo, sic etiam suo tempore gloriosi sine ullis defectibus, uti Christus, resurgemus.

18. Concupiscentiam quoque (per quam intelligo non ipsum appetitum sensitivum, sed motus illius inordinatos, sive rebellionem appetitus adversus rectam rationem) relinquit ad agonem, & victoriam; non nihil tamen eam minuit, ut insinuat D. August. lib. 1. de nuptijs & concupiscentijs cap. 25. docens in proficientibus magis ac magis minui: verba ejus sunt: *Quamvis autem reatu suo iam soluto, manet tamen, concupiscentia, donec sanetur omnis infirmitas nostra, proficiente renovatione interioris hominis de die in diem, cum exterior induerit incorruptionem: non enim substantialiter manet sicut aliquod corpus,*

aut spiritus, sed affectio est quadam malae qualitatis, sicut languor. Et post pauca: *Qua tamen concupiscentia quotidie minuitur in proficientibus & continentibus, accedente autem senectute multo maxime.*

Augustinum sequitur Doctor Subtilis 4. distinct. 4. quaest. 7. num. 2. ibi: *De secundo ergo est quaestio, & dicitur, quod plures effectus tales habet Baptismus; ordine tamen quodam: quia causare gratiam, & remittere formam, & hujusmodi. Patet autem quod non in omnibus baptizatis aequè remittitur fomes. Ergo in omnibus remittitur.*

Num formaliter? Absit, sed causaliter; *Quia*, prosequitur Doctor, *fomes cum sit in carne, vel in virtute aliqua corporali, per gratiam, quae est in anima, non potest formaliter dimitti: quia non est inter ipsum, & gratiam formalis repugnancia, cum non sit nata fieri circa idem. Sed dicitur fomes dimitti quantum ad effectum, quem consuevit causare in anima, scilicet peccatum: nam secundum quod gratia augetur, fomes minorem habet efficaciam inclinandi ad peccatum.*

Explicat exemplo lapilli alligati alis aquilae: *Quia*, inquit, *si cresceret virtus motiva aquilae, licet non diminueretur gravitas lapilli (quia opposita non sunt, nec in eodem) tamen gravitas lapilli diminuitur quantum ad effectum: quanto enim maior est virtus ut ala, tanto lapillus minus impedit ascensum, vel volatum.*

Atque haec operatur unus Deus, una fides, unum atque idem Baptisma in omnibus; attamen legitime dispositis. De qua dispositione egimus disp. praeced. conclus. 1. & 2. Addeam solùm, quod ibi conclus. 1. ad hunc locum remisi.

Quaerebatur autem an Trident. enumerans inter ceteras dispositiones ad justificationem, odium & detestationem peccati, hoc est, eam poenitentiam, quam ante Baptismum agi oportet; deberet intelligi etiam de solo peccato originali? Clarius; sub Judice lis est, an adultus solo originali infectus, debeat formaliter de illo poenitere, ut fructuose suscipiat hoc Sacramentum? Pro decisione hujus litis deserviet

CONCLUSIO II.

Homini adulto accedenti ad Baptismum sine peccato mortali actuali cum solo originali, non est necessaria poenitentia

Florent.

Ne foret inutilis poenitentiae institutio,

Hebr. 6.

Et ne frustra vocetur secunda post naufragium tabula.

17.

Effectus Baptismi recenitentur;

Inter quos impropre memorantur poenitentiae hujus vitae; Rom. 6.

18.

Nullatenus rebellionis appetitus sensitivi ablatio,

S. August.

Sed bene remissio,